

Aan de gemeenteraad

Behandeld door H. van Dillen
Doorkiesnummer 14030
E-mail Heikelien.van.dillen@utrecht.nl
Bijlage(n) -

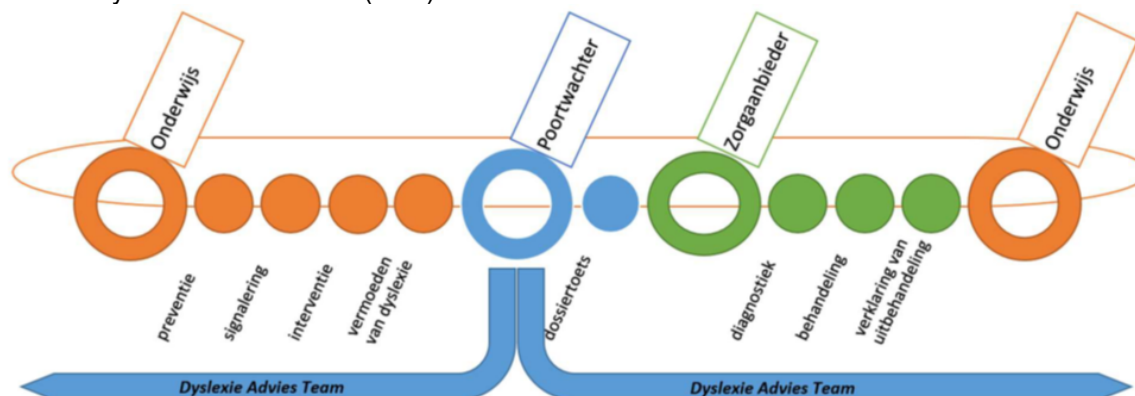
Datum 19 september 2022
Kenmerk 10437177
Onderwerp Voortgang poortwachter dyslexie
Beleidsveld Jeugd en Jeugdzorg

Geachte leden van de raad,

In dit bericht informeren wij u graag, zoals toegezegd in commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport in oktober 2021 over de voortgang van de inzet van de poortwachter Ernstige Dyslexie en het Dyslexie Advies Team voor dyslexiezorg in de stad. In deze brief leest u wat de poortwachtersfunctie heeft opgeleverd en of dit overeenkomt met wat we ermee beoogden.

Inleiding

Dyslexie manifesteert zich in het onderwijs, maar in het geval van ernstige dyslexie¹ is specialistische jeugdhulp nodig. Samenwerking en afstemming tussen onderwijs, zorg en de gemeente is dus noodzakelijk. Meer en betere samenwerking tussen aanbieders en onderwijs willen we stimuleren, omdat dit de kwaliteit van het onderwijs kan versterken. Dat helpt ons de expertise van de gespecialiseerde dyslexiezorgaanbieders effectief in te zetten voor de kinderen die dit écht nodig hebben. Twee jaar geleden is een werkgroep gestart met het verbeteren en transparanter maken van de ketenzorg dyslexie. Dit heeft geresulteerd in het aanstellen van een poortwachter en het instellen van een Dyslexie Advies Team (DAT).

¹ Kinderen met ernstige lees- en spellingsachterstand kunnen te maken hebben met dyslexie. Kinderen met een gemeten achterstand van 1,5 jaar op hun klasgenoten en lage scores op toetsen, die niet profiteren van extra hulp op school, komen in aanmerking voor diagnostiek vanuit de jeugdwet. Wanneer uit deze onderzoeken blijkt dat het om ernstige dyslexie gaat komen zij in aanmerking voor vergoede dyslexiezorg. De term 'Ernstige Dyslexie' (ED) is geen aparte vorm van dyslexie maar: 'een behandelindicatie in Nederland binnen de dyslexiezorg vanuit de Jeugdwet.' De gemeente is vanuit de jeugdwet verplicht te voorzien in deze zorg.

Poortwachter Ernstige Dyslexie

Een jaar geleden is de poortwachter in opdracht van de gemeente gestart in Utrecht. Het doel van een poortwachter is een objectieve en rechtmatige toewijzing van vergoede Ernstige Dyslexie (ED) zorg te garanderen en deze op transparante en navolgbare wijze te verantwoorden. De poortwachter is de objectieve schakel tussen het onderwijs en de jeugdhulpaanbieder. Zij controleert of het onderwijs de afgesproken ondersteuning heeft geboden, of de leerling ondanks deze (intensieve) ondersteuning ernstige leesproblemen blijft ervaren en of het vermoeden van dyslexie in het vereiste dossier helder en navolgbaar is onderbouwd. De poortwachter heeft enkel de taak dit in het aangeleverde dossier te toetsen en voert zelf geen diagnostiek en behandeling uit. De poortwachter is onafhankelijk, dat wil zeggen dat zij in Utrecht geen dyslexiezorgaanbieder is. Hierdoor kunnen zij deze taak objectief uitvoeren.

We hebben deze functie ingekocht bij het ABC, een onderwijsadviesbureau uit Amsterdam. Als de poortwachter een dossier goedkeurt voor onderzoek, en deze dus voldoet aan de geldende normen, kunnen ouders/jeugdige naar een gecontracteerde aanbieder gaan. Dit is vaak een aanbieder waar de school van het kind al langer mee samenwerkt, maar in principe is de keuze aan de ouders. Deze aanbieder voert vervolgens een onderzoek (diagnostiek) uit om vast te stellen of er inderdaad sprake is van ED. Als dat zo is kan er een specialistische behandeling volgen voor het kind.. De behandeling is er in de kern op gericht de achterstanden te verkleinen (in elk geval niet groter te laten worden). Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het, indien mogelijk, bereiken van het niveau van functionele geletterdheid en het kind en ouders leren omgaan met de beperkingen die ED met zich meebrengt.

Dyslexie Advies Team (DAT)

De poortwachter is adviserend lid van het Dyslexie Advies Team (DAT). Het DAT bestaat uit vertegenwoordigers van alle samenwerkingspartners (de scholen, de schoolbesturen, de aanbieders, de gemeente en het Samenwerkingsverband PO). Het DAT richt zich op het versterken en borgen van de kwaliteit van de ketenzorg door een goede afstemming en samenwerking tussen de verschillende samenwerkingspartners te initiëren.. Het gaat er o.a. om samenwerking en afstemming te realiseren door wederzijdse kennis te verwerven over hoe het lukt om het onderwijs en de jeugdzorg voor leerlingen met leesproblemen en (ernstige) dyslexie goed vorm/inhoud te geven.

Voortgang

De poortwachter is nu een jaar bezig waardoor we de beloofde terugkoppeling kunnen geven. Met de komst van de poortwachter en het DAT zien we vooruitgang in de samenwerking van de betrokken partners in dyslexiezorg voor kinderen die lees- en spellingsproblemen hebben.

Kwantitatief:

In de monitor die de gemeente jaarlijks laat uitvoeren was tussen 2016 en 2018 een toename te zien in het aantal leerlingen dat werd aangemeld voor en gebruik maakt van vergoede dyslexiezorg. In vergelijking met de prevalentie² werden in 2018 2,4 keer zoveel leerlingen behandeld dan je op grond van de prevalentienorm zou mogen verwachten. Vanaf 2019 zien we een afname. In 2020 en 2021 zijn landelijk een kwart tot een derde minder leerlingen aangemeld, als gevolg van de schoolsluitingen vanwege de coronamaatregelen. Dat is ook terug te zien in de monitor van Utrecht. De overschrijding nam af van 2,4 keer (240%) zoveel behandelde leerlingen tot 0,16 keer (116%) zoveel. Het is niet met zekerheid te zeggen of de afname moet worden toegewezen aan de inzet van de poortwachter en het DAT, aan de schoolsluitingen of aan een combinatie van factoren (dat laatste is aannemelijk). Nadere analyse van de monitor laat duidelijke verschillen op school- en bestuursniveau zien, waarbij er scholen en besturen zijn die boven de prevalentienorm zitten en besturen die er minder gebruik maken. De verschillen worden besproken met de verschillende schoolbesturen.

De inzet van de poortwachter is nog niet terug te zien in de monitor omdat deze pas gestart is in september 2021 en de resultaten van 2022 nog niet zichtbaar zijn. Er is hiervoor gekeken naar de

² Hoe vaak dyslexie voorkomt in de algemene bevolking hangt af van de definitie van dyslexie en de diagnostische criteria die worden gehanteerd. Geschat wordt dat dyslexie bij 3 tot 10 % van de mensen voorkomt (Snowling, 2000).

Burgemeester en wethouders

Datum 19 september 2022
Ons kenmerk 10437177

data zoals aangeleverd door de poortwachter zelf. Gekeken wordt naar het aantal leerlingen dat is aangemeld, de poortwachter biedt immers geen behandeling. Het aantal leerlingen dat in 2019-2021 gemiddeld werd aangemeld op grond van de monitor is 302 per jaar. In de periode september 2021-maart 2022 (eerste half jaar) heeft de poortwachter 150 dossiers verwerkt. In het totale eerste jaar (september 2021-september 2022) zijn dat er 308. Daarnaast is er over 26 dossiers overleg geweest en advies gevraagd.

Kwalitatief:

De poortwachter monitort de kwaliteit van de aangemelde dossiers. Hierin is duidelijk een toename in dossiers die direct volledig worden aangeleverd, zowel administratief als op geboden ondersteuning, te zien in vergelijking met de start van de poortwachter. Hierdoor kan de nodige zorg sneller starten. Er is dus sprake van een kwaliteitsverbetering in de toeleidingsprocedure zoals die wordt uitgevoerd door de scholen. In het DAT hebben we afgesproken de kwalitatieve analyse verder uit te breiden waardoor ook inzicht ontstaat in het verwijzingspatroon van de individuele scholen. Besturen hebben de rol op zich genomen om in geval van afwijkende verwijzingspatronen (scholen die erg veel of juist heel weinig verwijzen) in gesprek te gaan met de betreffende scholen. De poortwachter en het samenwerkingsverband hebben inmiddels een consultatieve functie waar scholen met hun vragen naar toe kunnen. Zo is er een FAQ, Frequently Asked Questions, op de site van het samenwerkingsverband gepubliceerd. De expertise van de verschillende samenwerkingspartners wordt nu beter benut. Zowel vanuit het onderwijs als de scholen zijn acties uitgezet om de kwaliteit van de ondersteuning van leerlingen met leesproblemen en (ernstige) dyslexie in de keten van onderwijs en zorg te versterken. De gemeente geeft binnen het DAT input over de processen binnen de dyslexiezorg en stimuleert samenwerking op dit onderwerp. Daarnaast is de gemeente betrokken bij het opstellen van de monitor en voert zij voortgangsgesprekken met dyslexieaanbieders en de poortwachter.

Winst:

De grootste winst van het afgelopen jaar is dat er een eenduidige procedure is ontstaan waardoor het risico op kansongelijkheid afneemt en rechtmatige toekenning van vergoede diagnostiek en behandeling is toegenomen. Daarnaast is er een sterke kwalitatieve impuls gegeven in de samenwerking. De verschillende ketenpartners weten elkaar binnen het DAT te vinden en de lijnen zijn kort. De samenstelling van het DAT is dusdanig professioneel en effectief dat de structurele inzet van de inhoudelijk projectleider een jaar eerder dan gepland is gestopt. Zowel de poortwachter als het DAT dragen bij aan de beste zorg voor leerlingen met lees- en spellingsproblemen.

Tot slot

We vinden het essentieel om zicht te houden op de ontwikkelingen, kennis te delen en de samenwerking tussen aanbieders en onderwijs te bevorderen. Daarnaast houden we ook scherp de contractuele verplichtingen van deze jeugdzorgaanbieders in de gaten: hoe is het met kwaliteit en toegankelijkheid, en wat kost het. Dit doen we met behulp van de data die we verzamelen binnen het inkoopstelsel en regelmatige gesprekken met de aanbieders en het onderwijs. Ook geven we invulling aan de monitor zodat we scherp kunnen zijn op de verschillen die er zijn in verwijzingen in dyslexiezorg. Kinderen dienen passende ondersteuning te krijgen als zij lees- en spellingsproblemen hebben. We stellen alles in het werk om dit te monitoren en verbeteren. We zijn tevreden over de stappen die we hebben gezet binnen de dyslexiezorg. Met de betrokken partners blijven we ons hierop inzetten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,